

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการวิจัย ตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
  - 2.1 การสร้างเครื่องมือ
  - 2.2 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. วิธีวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 56 แห่ง โดยแบ่งเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 30 แห่ง ผู้บริหาร 52 คน โรงเรียนขนาดกลาง 17 แห่ง ผู้บริหาร 40 คน โรงเรียนขนาดใหญ่ 5 แห่ง ผู้บริหาร 25 คน โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ 3 แห่ง ผู้บริหาร 16 คน รวมผู้บริหาร 133 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 100 คน ได้มาโดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan. 1970 : 608) ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดของโรงเรียนในการคำนวณหาสัดส่วน จากนั้นทำการสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายโดยวิธีจับสลากชื่อโรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่างที่กระจายอยู่โรงเรียนขนาดต่าง ๆ ดังแสดงในตารางที่ 1

รวมกลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหาร 100 คน

ตารางที่ 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ขนาดโรงเรียน	จำนวนโรงเรียน	ผู้บริหาร	
		ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
เล็ก	30	52	39
กลาง	17	40	30
ใหญ่	5	25	19
ใหญ่พิเศษ	3	16	12
รวม	56	133	100

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง เป็นแบบสอบถามรวม 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามระดับคุณลักษณะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ (1) การมีอิทธิพลอย่างอุดมการณ์ (Idealized Influence หรือ Charisma Leadership : II หรือ CL) (2) การสร้างแรงบันดาลใจ (Inspiration Motivation : IM) (3) การกระตุ้นทางปัญญา (Intellectual Stimulation : IS) (4) การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล (Individualized Consideration : IC) ลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ ตามเกณฑ์ของ แบล และเคส (Best & Kahn, 1993 : 246) คือ

- 5 หมายถึง ระดับคุณลักษณะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมากที่สุด
- 4 หมายถึง ระดับคุณลักษณะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมาก
- 3 หมายถึง ระดับคุณลักษณะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงปานกลาง
- 2 หมายถึง ระดับคุณลักษณะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงน้อย
- 1 หมายถึง ระดับคุณลักษณะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงน้อยที่สุด

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 จำนวน 17 ด้าน ได้แก่ 1) การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น 2) การวางแผนงานด้านวิชาการ 3) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 4) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 5) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 6) การวัดผลประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

7) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 8) การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ 9) การนิเทศการศึกษา 10) การแนะแนว 11) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา 12) การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ 13) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น 14) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวย องค์กร หน่วยงาน สถานศึกษาประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา 15) การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา 16) การคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา 17) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ ตามเกณฑ์ของ แบท และ แคสท (Best & Kahn. 1993 : 246) คือ

- 5 หมายถึง ระดับการบริหารงานวิชาการมากที่สุด
- 4 หมายถึง ระดับการบริหารงานวิชาการมาก
- 3 หมายถึง ระดับการบริหารงานวิชาการปานกลาง
- 2 หมายถึง ระดับการบริหารงานวิชาการน้อย
- 1 หมายถึง ระดับการบริหารงานวิชาการน้อยที่สุด

1. การสร้างเครื่องมือ

1.1 ศึกษาทฤษฎีเอกสาร ตำรา แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ของคุณลักษณะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของแบสและอวลิโอ (Bass & Avolio. 1994 : 2) มี 4 ด้าน ได้แก่ (1) การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ (Idealized Influence : II) (2) การสร้างแรงบันดาลใจ (Inspiration Motivation : IM) (3) การกระตุ้นทางปัญญา (Intellectual Stimulation : IS) (4) การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล (Individualized Consideration : IC)

1.2 สร้างแบบสอบถามฉบับร่างให้ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการคุณลักษณะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารวิชาการตามขอบข่ายงานของกระทรวงศึกษาธิการ ของผู้บริหารสถานศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21

1.3 นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบปรับปรุงแก้ไข

2. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

2.1 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) และความถูกต้องของเนื้อหา (Content) โดยใช้เทคนิค IOC แล้วนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ประกอบด้วย

2.1.1 นายไพรินทร์ โฉมพุดดี รองผู้อำนวยการโรงเรียนน้ำสวยวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 การศึกษา กศ.ม. (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เป็นผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษาการวิจัย

2.1.2 นางอนงค์ คำแสงทอง ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา หนองคาย เขต 1 การศึกษา กศ.ม. (สาขาวิชาการวิจัยและประเมินผล) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เป็นผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้องด้านการวัดและประเมินผล

2.1.3 นายนิติพล ทิพย์สุทธิ์ รองผู้อำนวยการโรงเรียนน้ำสวยวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 การศึกษา กศ.ม. (สาขาการบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี เป็นผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมด้านเนื้อหา ภาษา สลิตติ การวัดและประเมินผล

2.2 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้ (Try-out) กับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

2.3 นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้แล้วไปหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีของ Cronbach (1990 : 202 – 204) ที่เรียกว่า “สัมประสิทธิ์แอลฟา” (α - Coefficient) มีค่าเท่ากับ .99

2.4 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วทำเป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อเก็บข้อมูลต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็นขั้นตอนต่อไปนี้

3.1 บันทึกเสนอให้บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ออกหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ถึงผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้

3.2 นำหนังสือเสนอต่อผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา เขต 21 เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบแล้วนำหนังสือที่ผ่านการพิจารณาแล้วเสนอต่อผู้อำนวยการสถานศึกษา ที่ได้กำหนดเป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อทำการเก็บข้อมูล

3.3 ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามด้วยตนเองสำหรับสถานศึกษาที่อยู่ใกล้ และสถานศึกษาที่อยู่ไกลส่งทางไปรษณีย์ โดยมีซองติดแสตมป์เจ้าหน้าที่ผู้วิจัย

3.4 ผู้วิจัยเดินทางไปเก็บข้อมูลด้วยตัวเองจากโรงเรียนที่อยู่ใกล้ และรอรับข้อมูลจากไปรษณีย์หลังจากส่งแบบสอบถามไปแล้ว 20 วัน

3.5 เมื่อไม่ได้แบบสอบถามคืน ผู้วิจัยนัดกลับมารับแบบสอบถามอีกใน 1 สัปดาห์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

- 4.1 ตรวจสอบจำนวน และความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาแต่ละฉบับ
- 4.2 ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์
- 4.3 ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21
- 4.4 ตอนที่ 2 ระดับคุณลักษณะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

วิเคราะห์คุณลักษณะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และแปลความหมายของคุณลักษณะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร โดยอาศัยแนวคิดของเบสท์ (Best. 1993 : 247) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง มีระดับคุณลักษณะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง มีระดับคุณลักษณะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง มีระดับคุณลักษณะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง มีระดับคุณลักษณะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง มีระดับคุณลักษณะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4.4 ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

วิเคราะห์การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และแปลความหมายของการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยอาศัยแนวคิดของเบสท์ (Best. 1993 : 247) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง มีระดับการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง มีระดับการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง มีระดับการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง มีระดับการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง มีระดับการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4.5 ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

วิเคราะห์ระดับความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย โดยใช้สูตรของเพียร์สัน (Pearson Product-moment Correlation Coefficient) ซึ่งใช้เกณฑ์การพิจารณาระดับความสัมพันธ์ ดังนี้ (ทิพย์ยา กิจวิจารณ์. 2549 : 396 - 397)

$r = -1$	แสดงว่า มีความสัมพันธ์ทางลบสูงสุดหรือสมบูรณ์
$-0.800 \geq r \geq -0.999$	แสดงว่า มีความสัมพันธ์ทางลบสูง
$-0.600 \geq r \geq -0.799$	แสดงว่า มีความสัมพันธ์ทางลบค่อนข้างสูง
$-0.400 \geq r \geq -0.599$	แสดงว่า มีความสัมพันธ์ทางลบปานกลาง
$-0.200 \geq r \geq -0.399$	แสดงว่า มีความสัมพันธ์ทางลบค่อนข้างต่ำ
$-0.001 \geq r \geq -0.199$	แสดงว่า มีความสัมพันธ์ทางลบต่ำ
$r = 0$	แสดงว่า ไม่มีความสัมพันธ์
$0.100 \leq r \leq 0.199$	แสดงว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกต่ำ
$0.200 \leq r \leq 0.399$	แสดงว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกค่อนข้างต่ำ
$0.400 \leq r \leq 0.599$	แสดงว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกปานกลาง
$0.600 \leq r \leq 0.799$	แสดงว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกค่อนข้างสูง
$0.800 \leq r \leq 0.999$	แสดงว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกสูง
$r = 1$	แสดงว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกสูงสุดหรือสมบูรณ์

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติ ดังนี้

5.1 ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

5.2 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย โดยใช้สูตรของเพียร์สัน (Pearson

Product-moment Correlation Coefficient)